

Από το αρχείο
του αιμνιστού
Χαριλάου Γεράση

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΛΑΝΤΟΥΜΗΣ
Ο Ηρώας της Τραπεζιάνας

ΙΣΤΟΡΙΚΟ... ΙΣΤΟΡΙΚΟ...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΛΝΤΟΥΜΗΣ

Ο «ήρωας της Τρεμπεσίνας»

* Του Γεράση Χαρίλαου

Φωτογραφίες: Αρχείο
Συνδέσμου Σαμαριναίων
Λάρισας

Ο Γιάννης Δ. Μπαλντούμης είναι γέννημα - αρέμμα της Σαμαρίνας. Γεννήθηκε το 1893. Κατάταχθηκε στο 32ο Σύνταγμα Πεζικού στις 18 Φλεβάρη του 1914. Το Γενάρη του 1915 έζηε Δεκανέας, το Σεπτέμβρη του 1915 έφεδρος ανθυπολοχαγός και τον Ιούνιο του 1919 έφεδρος υπολοχαγός. Τον Αύγουστο του 1922 έζηε έφεδρος Λοχαγός και το Μάρτη του 1924 μόνιμος Λοχαγός. Έλαβε μέρος ως έφεδρος ανθυπολοχαγός στον Α' παγκόσμιο Πόλεμο στο Μακεδονικό Μέτωπο, εναντίον των Γερμανοβουλγάρων και ως έφεδρος υπολοχαγός στη Μικρασιατική εκστρατεία. Ο Γιάννης Μπαλντούμης διακρίθηκε για την παλικαριά και την τόλμη του τόσο στο Μακεδονικό Μέτωπο, όσο και στην Μικρασιατική εκστρατεία. Θα αναφερθώ σε ορισμένες κρίσεις ανωτέρων του από διαδοχικές σημειώσεις του ατομικού βιβλιαρίου του Γιάννη Μπαλντούμη:

II Εξαμηνία 1921

α) Διοικεί Λόχον λίαν καλώς, εξαιρετου ενδιαφέροντος. Διά την λαμπράν του διαγωγὴν κατὰ την μάχην Σεντί Γαζί 8 Σεπτεμβρίου προυτάθη διά το αριστείον Ανδρείας. Χαρακτήρ σοβαρός και επιβλητικός, συμπεριφορά άριστη.

ΤΤ 932 2-Υ αυστηρόν 1922.

Ο Διοικητής του 53ου Συντάγματος Πεζικού Ν. Τσίπουρας.

β «..... και έχει την από 27-2-22 Η.Δ.

Ποιούμαι μνεϊάν των κάτωθι Αξιωματικών του Συντάγματος
.....

13) Υπολοχαγόν Μπαλντούμην Ιωάννην.

Διότι μετά ζήλου και δραστηριότητος εξαιρετικής εργασθέντες διοίκησαν και οργάνωσαν λίαν ευδοκίμως τα τμήματα των τας υπηρεσίας των ... αξιευπαίνως αφ'..... εις το καθήκον. Τέλος ...προτείνω προς προαγωγὴν και απονομήν του Αριστείου Ανδρείας.

Ο Διοικητής του 53ου Πεζικού Συντάγματος
Τσίπουρας Νικόλαος

I Εξαμηνία 1922

Α) «Ακολούθησε διοικείν λίαν ευδοκίμως Λόχον μετ' άκρας αφοσιώσεως και και επιβαλλών.

Κατὰ τας αναγνωρίσεις επί Εχθρικού Εδάφους επέδειξεν επαινετού θάρρους και γενναιότητος.

Τω απενεμήθη το και αυτώ προταθέν αριστείον Ανδρείας υγιής και ικανός δι' εκστρατείας.

Τ.Τ. 932 10-8-922

Ο Διοικητής 53ου Συντάγματος Πεζικού.

Ν. Τσίπουρας Αντιστ. »

Εις θέσιν προς Μονιμοποίησιν

Εφέδρου Λοχαγού Μπαλντούμη Ιωάννου

Ο υπογεγραμμένος Αντισυνταγματάρχης Τσίπουρας Ν.Διοικητής 53ου συντάγματος Πεζικού εκτίθεμαι τα εξής:

Ο Λοχαγός Μπαλντούμης, διοικητής Λόχου κατὰ την τελευταίαν δράσιν του ελλ. Στρατού εις Μ. Ασίαν παρέσχε εαυτόν παράδειγμα αυταπάρνησης και αυτοθυσίας.

Κατεχόμενος υπό του συναισθήματος της ακραιφνούς φιλοπατρίας κατόρθωσε να εμπνεύση ταύτην εις άπαντας τους υπ' αυτού και να επιδείξη παντού και πάντοτε εξαιρετον διαγωγὴν. Καθ' όλους τους από Κιουταχείας μέχρι Ντικελί αλεπάλληλους συγκρούσεις μετά του εχθρού επεδείξατο αξιοθαύμαστον ηρωϊσμόν και διοικητικὴν ικανότητα άριστην. Κατὰ την μάχην της 18 Αυγούστου Νοτιοδυτικά της Κιουταχείας ενώ ευρίσκετο μετά του Λόχου του, αυτός όρθιος βαλλόμενος πανταχόθεν, κατόρθωσε αφ' ενός μεν διά της προσωπικής του ανδρείας, αφετέρου δε διά της ταχείας αντιλήψεως της κατάστασης ν' αποσύρη τον Λόχον του εκ της θέσεως ταύτης εντός της οποίας ευρίσκοντο τα περισσότερα τμήματα της Μεραρχίας και να καταλάβη άμέσως την Βόρειαν πλευράν ταύτης εκ της οποίας διευκόλυε εκ της περιοχής των λοιπών τμημάτων και σχηματισμών της μεραρχίας.

Άτινα κινδύνευσαν από αιχμαλωσίαν. Γενικώς ο Λοχαγός αυτός είναι ευφυής, ικανός, τολμηρός και χαρακτήρ ευθύς.... Διεκρίθη πάντοτε διά την γενναιότητα, ανδρεία, την ευφορίαν

πνεύματος, εριψοκινδύνευσε, την ικανότητα περί το διοικείν και τον ακραιφνή πατριωτισμό του. Υπηρέτησε ενδόξως εν τω μέτωπῳ. Προσήνεγκεν πολλάς υπηρεσίας εις την Πατρίδα. Διό προτείνω τούτον προς μονιμοποίησιν εν τῷ υπουργείῳ Στρατιωτικών.

Τ.Τ. 932 29-10-22

Διά την αυτογραφίαν

ο Διοικητής του Συντάγματος
Ν. Τσίπουρας

Μετά την Μικρασιατικὴν Καταστροφὴν υπηρέτησε σε διάφορες Μονάδες όπως από τον Σεπτέμβρη του 1929 έως το Μάρτη του 1930, εφοίτησε στη Σχολή Εφαρμογών Πεζικού. Έπειτα στο Φρουραρχείο Λάρισας και στο 4ον σύνταγμα Λάρισας κ.α. Αποστρατεύθηκε ως Ταγματάρχης στις 27 Ιουνίου 1935. Ανεκλήθη ως έφεδρος εκ μονίμων με το βαθμό του Ταγματάρχη προ του 1940. Κατὰ την διάρκειαν του ελληνοϊταλικού πολέμου προσέφερε μεγάλην υπηρεσίαν ως σύνδεσμος της Ι Θεσσαλικής Μεραρχίας και της V ταξιαρχίας μετά του Β' Σώματος Στρατού από τις 11 Γενάρη '41 ανέλαβε την διοίκησιν του III/4 του τάγματος του 4ου συντάγματος πεζικού Λάρισας. Ο Στέφανος Κατσιμήτρος Αντισυνταγματάρχης τότε διοικητής του 4ου συντάγματος στην έκθεση πεπραγμένων του συντάγματος από 14 Δεκεμβρίου 1940 μέχρι 19 Ιανουαρίου 1941 προς το ΓΕΣ στις 25 Οκτωβρίου 1954 (στρατηγός ε.α.) γράφονταν για την 11 Ιανουαρίου 1941 αναφέρει επί λέξει: «Από της ημέρας δε ταύτης την διοίκησιν του III/4 τάγματος ανέλαβε ο Τ/χης Μπαλντούμης Ιωάννης, ο θρυλικός ήρωας του Κνάφε - Λούζιτ κατὰ την μετέπειτα εαρινήν επίθεσιν του Μουσολίνι»

Αναφέρω περικοπές από την εικονογραφημένη ιστορία του Ελληνοϊταλικού και Ελληνογερμανικού πολέμου: «Επιμέλεια στρατιωτικής ύλης Αλέξανδρου Εδιπίδου, αντιστράτηγου ε.α., πρώην υπαρχηγού ΓΕΣ και από άλλες πηγές για την δράση του III/4 τάγματος Μπαλντούμη.

23-1-41: Τάγμα περιοχή Ανατολικών

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τα αποκαλυπτήρια της προτομής στη Σαμαρίνα τον Αύγουστο του 1968

Κρασπέδων Τρεμπεσίνας εις το ύψος των χωρίων Ποτγκοράνι – Τσιρογκούνι (2 χλμ).

Β. Ποτγκοράνι – Μπάλε

25-1-41..... III/4 τάγμα άνευ εξαρτήσεως εις περιοχήν Νοτίου. Υψ. 1923 επί Τρεμπεσίνας

Διά της 5485/26-1-41 διαταγής Μεραρχίας διελύετο το Συγκρότημα Τρεμπεσίνας, το δε 4ον Σ.Π. υπήγετο υπό τας διαταγάς της 1ης Μεραρχίας και διετάσσετο όπως έχει δυνατότητα προς υψ. 1923 επί Τρεμπεσίνας προς απόκρουσιν του εχθρού..... ταύτα εκοινοποιήθησαν και εις τον Διοικητήν του III/4 (Ταγ. Μπαλντούμης) και ότι το υπόλοιπον του 4ου. Σ.Π. θα ήτο έτοιμον δι ενεργεία επί της κορυφογραμμής υψ 1923 ούτος ανέφερεν ότι την 27-1-41 απέκρουσεν επίθεσιν 2 περίπου εχθρικών ταγμάτων.

29-1-41: Το 4ον Σ. Πεζικού ανέφερεν ότι υπό σφοδράν χιονοθύελλαν εκινήθη επί της Κορυφογραμμής Τρεμπεσίνας προς υψ. 1923 όπερ μετά σκληρόν αγώνα εναντίον του εχθρού και των στοιχείων της φύσεως το III/4 τάγμα (Μπαλντούμη). Κατέλαβε το ύψωμα 1923 επί Τρεμπεσίνας, εν συνδυασμώ με ενέργειαν του ¼ τάγματος, συλλαβόν και 45 αιχμαλώτους εξ ών 2 αξιωματικοί.

31-1-41 Διάταξις Μεραρχίας

III/4 τάγμα εις περιοχήν Ν.Δ. Ποτγκοράνι (υψ. 1891-1878) με λόχον εις περιοχήν υψ. 1923. 4-2-41 III/4 Τάγμα επί Μπρεγκού Ψάρι (6 χιλ. Β. Ποτγκοράνι)

6-2-41 λόγω ασθενείας του Διοικητού του 16ου Σ.Π. αν/χου Ιωάννου Χρ. εξεδόθη η 5794/6-2-41 διαταγή Μεραρχίας δι' ης την διοίκησιν του 16ου Σ.Π. αναλάμβανε προσωρινώς ο αν/ρχης Σωτηρίου Ιωάν. Την δε του 7ου Σ.Π. ο Ταγματάρχης Μπαλντούμης Ιωάννης.

7-2-41:με συνδεκτικόν κρίκον το ήδη επί Κιάφε – Λούζιτ III/4 όπερ ελάμβανε αποστολήν την εξασφαλίσιν των υψωμάτων τούτων.

8-2-41:.....το III/4 τάγμα όπερ είχε επιχειρήσει αριστερότερον του 1/5 προς υποστήριξιν της ενεργείας τούτου έσχεν 2 νεκρούς και 115 τραυματίας και επανήλθεν και τούτο εις τας προτέρας θέσεις του. ... Κατόπιν της εν ανωτέρω αναφερθείσης υπ' αριθ. Α.Π. 6542/9-2-41 διαταγής επιχειρήσεων Β' Σώματος Στρατού περί ισχυράς οργανώσεως της κατεχομένης τοποθεσίας η 1η Μεραρχία εξέδωσε την υπ' αριθ. 5872/11-2-41 διαταγή επιχειρήσεων εφ' ης εβασίσθη η αμυντική οργάνωσις του τομέως της Μεραρχίας και διεξήχθη ειτα ή επιτυχής άμυνα ή συντριψασα την επίθεσιν του Μαρτίου 1941 της ως άνω διαταγής τα κύρια σημεία ήταν τα κάτωθι:

Αποστολή ισχυρά, κατοχή, οργάνωσις και άμυνα μέχρι εσχάτων.

III/4 τάγμα εις περιοχήν Κιάφε -Λούζιτ (ταγμ. Μπαλντούμης).

Διάταξη 1ης Μεραρχίας 9 Μαρτίου 1941.

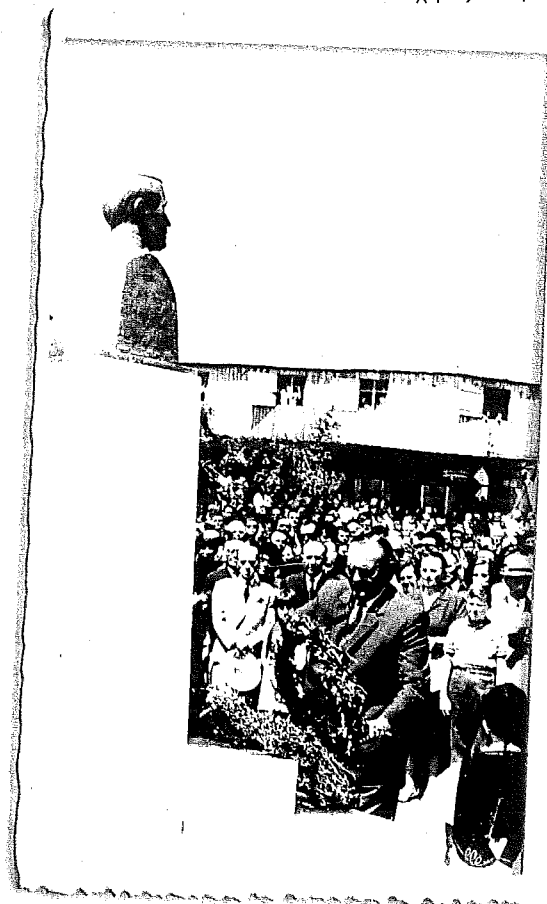
Ο πρώην Διευθυντής της Διεύθυνσης ιστορίας Στρατού (ΔΙΣ) Ιωάννης Μυτιληναίος Αντιστράτηγος ε.α. Σε διάλεξη που έδωσε στα Τρίκαλα στις 4 Μαρτίου 2000 με οργανωτή τον «Φ.Ι.ΛΟ.Σ.». Η Τπανομαχία του υψώματος 731 (9-25 Μαρτίου 1941) στις σελ. 269-271.

Η 1η Μεραρχία Λαρίσης με Διοικητή τον υποστράτηγο Βραχνό Βασιλείο από το Ναύπλιο διέθετε 6 τάγματα σε α' κλιμάκιο και άλλα 3 σε εφεδρείαοι δυνάμεις της Μεραρχίας ήσαν οργανωμένες σε δύο συγκροτήματα των δύο υποσυγκροτημάτων έκαστο:

Το 1ο Συγκρότημα υπό τον Συν/χη Γεωργούλα Νικόλαο, Φυσικό Διοικητή του 5ου Συντάγματος Τρικάλων στο Βόρειο Τμήμα του Μετώπου της Μεραρχίας με δύο Υποσυγκροτήματα του Αν/χου Κετσέα υπαστί της οδού, το οποίο δέχθηκε τη μεγαλύτερη πίεση,

και το Υποσυγκρότημα του Τ/χη Μπαλντούμη Ιωάννη στο υ Κιάφε-Λούζιτ στις κλιτές της Τρεμπεσίνας προς την χαράδρα Πρ Μάθ. Η οδός Βεράτι – Κλεισούρα, βαίνουσα παραλλήλως προς τ χαράδρα Πρσί-Μάθ διαπερνούσε καθέτως το Μέτωπο. υποσυγκρότημα του Κετσέα αποτελείτο από τα 3 τάγματα του 5 Συντάγματος με την εξής διάταξη: Επί του υψ. 731 το 2ο τάγμα υ τον Τ/χη Κασλά Δημήτριο από τον Βόλο, επί του υψ. Μπρέγκον Ράπιπ το 3ο τάγμα υπό τον Τ/χη Χειμαρριώτη Σπύρο από τ Κέρκυρα και το 1ο τάγμα υπό τον Τ/χη Περράκη Κων/νο από τ Ιεράπετρα Κρήτης ως εφεδρεία, πίσω από το υψ. 731 σ αντέρεισμα Σπι-Καμαράτε. Το Υποσυγκρότημα Μπαλντού αποτελείτο από το 3ο Τάγμα του 4ου Συντάγματος με Δ/κτη τον Ι τον Μπαλντούμη Ιωάννη από την Σαμαρίνα Γρεβενών και Υπ/δι τον Τ/χη Αρέθα Ευστάθιο από τον Βόλο.

Το 2ο Συγκρότημα της Μεραρχίας υπό τον Σ/χη Παπαδόπου Κων/νο, Δ/κτή Πεζικού της Μεραρχίας στο Νότιο Τμήμα Μετώπου της Μεραρχίας επί της Τρεμπεσίνας, με τα 2 Υποσυγκροτήματά του, του Αν/χη Κατσιμήτρου Στεφ. με το 4ο (Λαρίσης) μείον το τάγμα του Μπαλντούμη, και του Αν/χη Ιωάν Χρ. με το 16ο ΣΠ των δύο ταγμάτων και αυτό. Η Μεραρχία είχε εφεδρεία της το 1ο Τάγμα του 51ου Συντάγματος Τρικάλων υ τον Τ/χη Τζανετή Εμμανουί

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τα αποκαλυπτήρια της προτομής στη Σαμαρίνα τον Αύγουστο του 1968

Πρώτη ημέρα της Ιταλικής Επίθεσης, 9-3-41.

Την 04:00 ώρα της 9ης Μαρτίου 1941 ο Μουσολίνι εγκαθίσταται στο προκεχωρημένο παρατηρητήριο «ΚΟΜΑΡΙΤ» απέναντι περίπου από το υψ 731, σε απόσταση Βολής από το Ελληνικό ΠΒ. Είναι γεγονός ότι κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κανένας άλλος αρχηγός κράτους ή κυβερνήσεως δεν πήγε ποτέ τόσο κοντά στην πρώτη γραμμή, όσο ο Μουσολίνι σ' αυτή την επίθεση. Ήθελε να δει πώς οι λογχοφόροι του θα διασπάσουν το Ελληνικό Μέτωπο. Στις 06.00 αρχίζει η Ιταλική Εαρινή Επίθεση. Ξαφνικά όλος ο τομέας της 1ης Μ.Π. συγκλονίζεται από ορμαγδό εκρήξεων βλημάτων Π.Β. Παντός διαμετρήματος και βαρέων όλμων. Η διάταξη της Μεραρχίας βάλλεται σε όλο το πλάτος και βάθος. Υπολογίζεται ότι βάλει ένα πυροβόλο ανά μέτρο μετώπου. Τα πάντα ανασκάπτονται. Δυόμισι ώρες κράτησε η προπαρασκευή του Ιταλικού Π.Β. και στις δυόμισι αυτές ώρες έπεσαν πάνω στις Ελληνικές θέσεις κάπου 100.000 βλήματα. Η Μεραρχία έχασε την επικοινωνία της με τα εμπρός τμήματα, είχε όμως καταλάβει τώρα ότι ο κλήρος είναι δικός της. Μπορεί ο βομβαρδισμός να γινόταν σ' όλο το κεντρικό Μέτωπο, η επιμονή του εχθρού, το μανιακό σφυροκόπημα συγκεντρωνόταν στα υψώματα 731 και Μπρέγκου-Ράπιτ, καθώς και στο Κιάφε-Λούζιτ του Υποσυγκροτήματος Μπαλντούμη.

Με το ξημέρωμα στα 400 Π.Β. και τους 300 βαρείς όλμους προσιθένεται και τα πυρά της Ιταλικής Αεροπορίας (περίπου 190 Α/Φ στο κεντρικό τομέα.) θα συνεχίσω και πάλι με αποσπάσματα του βιβλίου του Αλ. Εδιπίδου:

9-3-41, από 6.30' πρωινής το εχθρικό πυροβολικό υπήρξε σφοδρότατον εφολοκλήρου του Μετώπου της Μεραρχίας.

1η επίθεση από 7η ώρα το καταγιστικό πυρ του πυροβολικού2α επίθεση κατά την αυτήν περίπου ώρα εξεδηλώσα επίθεση αρχικώς κατά του Κιάφε-Λούζιτ

3η επίθεση κατά 731....

4η επίθεση κατά 717 και 731....

5η επίθεση την 12ην ώρα νέα επίθεση του εχθρού εξεδηλώθη κατά του υψ 717 και 731 ως και κατά υψ. 1060 επί Τρεμπεσίνας με σύγχρονον ισχυρόν βομβαρδισμόν της περιοχής Κιάφε-Λούζιτ Μαζιάνι.....Η μεν επί Τρεμπεσίνας επίθεσιν αποτυγχάνει .

6η επίθεση.....

7η επίθεση του βομβαρδισμού συνεχιζομένου εφ ολοκλήρου του Μετώπου νέα επίσης εκδηλούται την 15ην ώρα κατά των υψωμάτων Κιάφε-Λούζιτ και 1050 ήτις και απεκρούσθη.

8η επίθεση την 16η ώρα ετέρα επίθεση εκδηλούται κατά υψ.731 και της περιοχής Μπρεγκού Ραπίτ μετά σφοδρού βομβαρδισμού των περιοχών Κιάφε-Λούζιτ Μαζιάνι Τρεμπεσίνας προς κάλυψιν του δεξιού πλευρού της κατά του 731 κυρίας επιθέσεως του εχθρού. Και η επίθεση αυτή απεκρούσθη και απέτυχε.

9η επίθεση την 18.30 ώρα εξεδηλώθη νέα σφοδρά επίθεση κατά του ετέρου υψώματος 717 (1/2 χιλ. Βορείως του 731) Μπρεγκού Ραπίτ και 709 αποκρουσθείσα με σοβαράς διά τον εχθρόν απωλείας όστις επί του πεδίου της μάχης εγκατέλειψε σωρείαν πτωμάτων.....Άπασαι οι ανωτέρω επίθεσεις του εχθρού υπεστηρίζοντο υπό εντονοτάτου πυρός του εχθρικού πυροβολικού και όλμων και ισχυροτάτης αεροπορίας βομβαρδισμού και διώξεως (200 περίπου αεροπλάνα)εν συνεχεία διά της 6346/9-3-41 διετάσσετο το 19 Σ.Π. ίνα το 1 Τάγμα δι ενός λόχου μετά Διμοιρίας Πολυβόλων καταλάβη και εξασφαλίση τας Α και Β.Α. αντερίδας του υψ. Κιάφε-Λούζιτ (υψ.570 και 495) εν στενωύ συνδέσμων μετά του αριστερού III/4 τάγματος (Μπαλντούμη)10 Μαρτίου 1941 από της 6.45' πρωινής ο εχθρός διά νέου καταγιστικού πυρός εβομβάρδιζε άπασαν την ζώνην της 1ης Μεραρχίας Των υψ.

Κιάφε – Λούζιτ (2 χιλ. δυτικώς Χάνι-Μπαλαμπάν).

1η επίθεση κατά του υψ. 1060 (Τρεμπεσίνας) ήτις και απεκρούσθη.

2η επίθεση την 8.50' υπό σφοδρόν καταγιστικόν πυρ ήρχισεν νέα επίθεση κατά των υψωμάτων Κιάφε-Λούζιτ και 731 ημέτερα τμήματα μαχόμενα ηρωικώς προκαλούντα τον θαυμασμόν εκράτησαν τας θέσεις και απέκρουσαν τον εχθρόν.

3η επίθεση

4η επίθεση την 11.35' ώραν εξεδηλώθη και νέα σφοδρά επίθεση κατά του 731όταν η κεφαλή του

πρώτου τάγματός του είχε φθάσει στο ύψος του υψ. 731 τα καταγιστικά πυρά της ομάδας πυρ/κού του υποτομέως και τα πυρά πεζικού και όλμων εκ των υψ. 731 και Κιάφε-Λούζιτ το ανέτρεψαν και το διέλυσαν.

5η επίθεση την 18η ώρα ο εχθρός κατόπι σφοδρότατου καταγιστικού πυροβολικού κατά του υψ. 731 και Κιάφε-Λούζιτ εξέπεμψε νέαν επίθεσιν κατά των ως άνω υψωμάτων.....

6η επίθεση περί την 19.10' ώρα εξεδηλώθη νεότερα επίθεση κατά της Τρεμπεσίνας ήτις και απεκρούσθη

3) Διά της Α.Π. 6375/10-3-41 προς τον Διοικητήν Πεζικού ίνα διαθέση 1 Λόχον εκ του 1/4 τάγματος εις τον υποτομέα Κιάφε-Λούζιτ (ταγ. Μπαλντούμη).....

4) Διά της Α.Π. 6382/10-3-41 ετίθετο εις την διάθεσιν του Διοικητού πεζικού το υπόλοιπον του 1/31 τάγματος δι' αποστολάς ενισχύσεως κατά πρώτον λόγον του υποτομέως Κιάφε-Λούζιτ και κατά δεύτερον λόγον των Μονάδων Τρεμπεσίνας.

Τρίτη ημέρα 11-3-1941

Οι Ιταλοί ήθελαν πάση θυσία να διασπάσουν το Ελληνικό Μέτωπο στην περιοχή του υψ. 731, όπου το φυσικό πέραςμα προς Νότον. Στις 4.30' την νύκτα, χωρίς προπαρασκευή Π.Β. και αιφνιδιαστικά, επιτέθηκαν κατά του υψ.731 αλλά αποκρούστηκαν. Επακολούθησε σφοδρός βομβαρδισμός. Παράλληλα δύο ιταλικά τάγματα μελανοχιτώνων του 72 Σ.Π. της Μεραρχίας Πούλιε προωθήθηκαν μέσα στη χαράδρα Πρίο-Μάθ, που βρίσκεται αριστερά του υψ.731 και είναι κάθετη προς το Μέτωπο και οδηγεί στα νώτα του υψώματος με σκοπό να υπερκεράσουν το ύψωμα. Η κεφαλή της φάλαγγας είχε φτάσει ήδη στο Χάνι Βινοκάζιτ, στα νώτα των Ελλήνων, αλλά έγινε αντιληπτή και όταν σηκώθηκε η πυκνή ομίχλη την αυγή, βρέθηκαν όλοι οι Ιταλοί εγκλωβισμένοι μέσα στην χαράδρα, στο έλεος των Ελληνικών πυρών, χωρίς οδό διαφυγής. Ως το μεσημέρι όλοι σχεδόν οι Ιταλοί είτε είχαν φονευθεί είτε είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι. Μέσα στην χαράδρα αυτή όσοι Ιταλοί δεν φονεύθηκαν, συνελήφθησαν αιχμάλωτοι (501 συνολικά από τους οποίους 20 αξιωματικοί, μεταξύ τους και 3 ταγματάρχες) ο διοικητής τους είχε αυτοκτονήσει, οι νεκροί ήταν πάνω από 250, όλο δε το υλικό τους έπεσε στα χέρια των Ελλήνων. Στην ενέργεια αυτή πρωτοστάτησε το III/19 τάγμα Σερρών (Κουτρίδη), που είχε διατεθεί στην 1η Μεραρχία και ήταν εγκατεστημένο κοντά στην έξοδο της χαράδρας, έτοιμο να επέμβει υπέρ του 731. Στις 9.45' π.μ. μετά από σφοδρό βομβαρδισμό οι Ιταλοί για αντιπερισπασμό εκτόξευσαν επίθεση κατά του υψ.731 και του Μπρέγκου-Ράπιτ, αλλά και η επίθεση αυτή αποκρούστηκε. Οι απώλειες της Μεραρχίας την 3η ημέρα ανήλθαν σε 2 νεκρούς και 3 τραυματίες αξιωματικούς και σε 44 νεκρούς και 132 τραυματίες οπλίτες. (Σημείωση όπως θα δούμε παρακάτω στην πρόταση που έκανε προς προαγωγή του Μπαλντούμη, ο τότε επιτελάρχης του Β΄ Σώματος Στρατού,Συνταγματάρχης Μαχάς Δημήτριος.Ο Μπαλντούμης επετέθη πλευρικώς και συνέβαλλε στην διάλυση των Ιταλών.Συνέλαβε πολλούς αιχμαλώτους και όλο το πολεμικό υλικό τους).

12 Μαρτίου 1941

1 Νυκτερινή επίθεση

Την 0.45' ώραν ο εχθρός εξέπεμψε νυκτερινή επίθεσιν άνευ προπαρασκευής πυροβολικού αλλά με ταυτόχρονον τρομακτικόν βομβαρδισμόν κατά των υψ. 731-Μπρέγκον Ραπίτ – 709, 710...τον βομβαρδισμόν του ο εχθρός επεξέτεινε και επί των υψ. Κιάφε-Λούζιτ. Η επίθεσις απεκρούσθη πλήρως περί την 2.30' πρωινήν ώραν με πολλάς απωλείας διά τον εχθρόν.

2α επίθεσις προς της εω.

Περί την 5.30' πρωινήν ο εχθρός εξέπεμψε αιφνιδιαστικήν επίθεσιν και πάλιν άνευ προπαρασκευής πυροβολικού κατά των υψ. 731, 1060 ... ως και κατά του Κιάφε- Λούζιτ της αμαξιτής οδού.....Η προς 1060 Κιάφε-Λούζιτ και αμαξιτήν επίθεσις του εχθρού ανεχαιτίσθη ταχέως υπό των πυρών του Σχεδίου πυρός αμύνης, συλληφθέντων μάλιστα και πινών αιχμαλώτων.....περί την 9.30' ώραν εθεάθησαν εχθρικά τμήματα αποπειρόμενα να εισδύσωσι εις περιοχήν Κιάφε-Λούζιτ βληθέντα όμως σφοδρώς υπό των πυρών των αυτομάτων όπλων του πεζικού και των βολών της ομάδος πυροβολικού υπεχώρησαν διαλυθέντα.

Διά της υπ' αριθμόν Α.Π. 6417/12.3.41 διαταγής Μεραρχίας διετάσσετο όπως η αντικατάστασις του 5ου Σ. Πεζικού διά του 19ου Σ.Π. λάβη χώραν εντός της νυκτός της 12ης προς την 13ην Μαρτίου 1941, πράγματι αύτη εξετελέσθη την νύκτα

13-3-1941περί την 13ην ώρα ήρξατο και η δράσις της εχθρικής αεροπορίας.Ούτως εχθρικά αεροπλάνα διώξεως και βομβαρδισμού υπεριπτάντο συνεχώς μέχρι το εσπέρας βομβαρδίσαντα τας περιοχάς υψ. 731, 717 Μπαλαμπάεπί τρεμπεσίαν Κιάφε-Λούζιτ Καίτσατην 15.30' ήρχισεν εχθρική επίθεσις κατ' αρχάς κατά της δεξιάς λωριδος (υψ. 717 του Μπρεγκού – Ραπίτ) και είτα κατά της αριστεράς (υψ. 731) επεκταθείσα κατόπιν εις Κιάφε – Λούζιτ και υψ. 1060 επί Τρεμπεσίνας.

Διά της υπ αριθ. Α.Π. 6439/14.3.41 Διαταγής Μεραρχίας ο κεντρικός υποτομεύς Κιάφε – Λούζιτ (Ταγμ. Μπαλντούμη) από της 8ης ώρας της 15ης Μαρτίου 1941 υπήχθη εις συγκρότημα Διοικητού πεζικού (Συν/χου Παπαδοπούλου Κ) εις τον οποίον είχαν διαβιβασθή και σχετικά εντολαί περί της αποστολής του (Σημ. ο Μπαλντούμης παρέδωσε το τάγμα στον ταγματάρχη Στάθη Αρέθα).

Οι Ιταλοί συνέχισαν τις επιθέσεις μέχρι την ημέρα του Ευαγγελισμού, 25 Μαρτίου, αλλά από τις 16 Μαρτίου έχασαν την ορμητικότητα. Οι Στρατιωτικοί συνήθως λένε ότι αν μια επίθεση δεν έχει επιτυχία από την πρώτη έως την τρίτη ημέρα η επιχείρηση αυτή είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Μετά την επίθεση των χιτλερικών στρατευμάτων εναντίον της Ελλάδας στις 6 Απριλίου 1941, ο Στρατός μας αναγκάστηκε για άλλη μια φορά να εγκαταλείψει τα αιματοβαμμένα βουνά της Βορείου Ηπείρου. Με την συνθηκολόγηση και την παράδοση των όπλων που ακολούθησε, ο Μπαλντούμης ήταν μεταξύ των πρώτων αξιωματικών μας, που οραματίστηκε την Εθνική Αντίσταση, λέγοντας στους στρατιώτες "παιδιά μου να κρύψωμε τα όπλα μας γιατί θα μας χρειασθούν". (Αυτό το έχω ακούσει από πολλούς συμπολεμιστές του). Γι' αυτό οι Ιταλοί τον συνέλαβαν πολύ νωρίς για απόκρυψη όπλων και καταδικάστηκε από Ιταλικό στρατοδικείο στο Μεσολόγγι. Ύστερα από 11μηνο σκληρό βασανιστήριο και κακουχίες άφησε την τελευταία του πνοή ο Λεβεντόκορμος Μπαλ

ντούμης το 3ο Δεκαήμερο του Ιούνη του 1942 στο Πολιτικό Νοσοκομείο Λάρισας, όντας φρουρούμενος. Για την προσφορά του Μπαλντούμη προς την Ελλάδα, επειδή δεν άφησε άμεσους απογόνους θα πρότεινα στην Κοινότητα Σαμαρίνας ή τους συλλόγους Σαμαναίων, να τελούν ένα απλό τρισάγιο κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του τρίτου δεκαημέρου του Ιούνη στην προτομή του Αείμνηστου Ταγματάρχη Γιάννη Μπαλντούμη.

Μετάλλια

Πολεμικός Σταυρός, Αριστείων Ανδρείας, Διασυμμαχικών

Βιβλιογραφία

1. ΔΙΣ ΓΕΣ
2. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ (ΥΣΑ) ΓΕΣ
3. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΔΙΠΙΔΗΣ (αντιστράτηγος ε.α, πρώην υπαργός ΓΕΣ), Μεγάλη εικονογραφημένη ιστορία του ελληνοϊταλικού ελληνογερμανικού πολέμου 1940-1941.

4. Φ.Ι.ΛΟ.Σ, Τρικαλινά, τόμος 21ος, Τρίκαλα 2001.
5. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, (Αντιστράτηγος ε.α, πρώην διευθυντής ΔΙΣ, «Η Τιτανομαχία του υψώματος 731 (9-25 Μαρτίου 1941) και η συμβολή του 5ου Συντάγματος Πεζικού Τρικάλων».
6. ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ, Αλβανία με το 4ο Σύνταγμα Πεζικού-προσωπικές αναμνήσεις απ' τον πόλεμο, Λάρισα 1986.
7. Ε.Τ.Ε.Δ.Κ. Θεσσαλίας, Θεσσαλία-Θέματα ιστορίας, α' τόμος, Λάρισα 2006.
(κεφ. Η συμβολή των Θεσσαλών στους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους, Θεοδ. Α. Νημάς)

Ακολουθεί πρόταση του Επιτελάρχη του Β' Σώματος Στρατού, Συνταγματάρχη Δημητρίου Μαχά

ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Ο Ταγματάρχης Μπαλντούμης υπήρξε εις 'Ηρωσ .Ο εξαιρετικός Ταγματάρχης Μπαλντούμης εκτός των άλλων υπηρεσιών που προσέφευεν ως σύνδεσμος του Σώματος στρατού με τας, 1η Μεραρχίαν και 5η Ταξιαρχίαν προσέφευεν και την κάτωθι υπηρεσίαν ην χαρακτηρίζω ως διακεκριμένην πράξιν επί του πεδίου της Μάχης, διότι και αυτός διώκσεν πραγματικώς ένοπλον τμήμα, συνέβαλεν εις την απόκρουσιν εκ της θέσεως της τιν Μεραρχίαν LENIANO κατά του αριστερού Σώματος Στρατού το 3ο δεκαήμερο του Ιανουαρίου 1941, εις την διάλυσιν αυτής φονευθέντων και συλληφθέντων ως αιχμαλώτων των 2/3 της δυνάμεως αυτής και περιελθόντων ως λαφύρων του περισσοτέρου του Πυρ/κού της.

Αρχάς του τρίτου Δεκαημέρου του 1941 προχωρών με κύρια προσπάθεια από Ταρωνή προς Παραμπουάρ είχαν το αριστερόν του επί του συγκροτήματος Κλεισούρας. Η χιονοσκεπή Τρεμπεσίνα δεν κατείχετο υπό των ημετέρων ούτε υπό των Ιταλών.

Οι Ιταλοί συγκεντρώσαντες την άρπι αφιχθείσαν Μεραρχίαν LENIANO και άλλα συντάγματα δυτικώς Τρεμπεσίνας επετέθησαν κατά του πλευρού του Σώματος Στρατού και κατήλθον μέχρι της αμαξιτής οδού Βεράτι-Κλεισούρας. Η κατάσταση ήτο κρίσιμος. Και είχαν μεν προβλέψει την κατάστασιν.....το Σώμα Στρατού, εν τούτοις τα διαθέσιμα μέσα ήσαν ανεπαρκή. Διά των ελαχίστων δυνάμεων της πόλεως Κλεισούρας αφ' ενός και των Δυνάμεων υπό τον ήρωα Ταγ/ρχην Μπαλντούμην αφ' ετέρου εις περιοχήν Ψάρι υπό την Δ/σιν του υποφαινομένου κατόρθωσεν με την γεναιότητα των οπλιτών του και αξ/κών με ψυχραιμίαν και αποφασιστικότητά του Ταγματάρχου Μακαρίτη και Ταγμ/ρχου Μπαλντούμη κατ' αρχάς να σταματήσει το επιτευχθέν υπό του εχθρού ρήγμα. Μετά ταύτα ανέλαβεν διά των αυτών τμημάτων και του αφιχθέντος υπό του των Συν/ρχην Γεωργούλαν Τάγματος ν' αναλάβη την αντεπίθεσιν, και αποτέλεσμα τούτου η τελεία καταστροφή της Μεραρχίας LENIANO και κατάληψης της Τρεμπεσίνας. Αι εκατοντάδες των αιχμαλώτων και τα λάφυρα των όπλων και Πυροβόλων ωφείλεται εν μέρει εις τον Ταγματάρχην Μακαρίτην, Ταγματάρχην Μπαλντούμην και Συν/ρχην Γεωργούλαν Νικόλαον.

Κατά την εαρινήν επίθεσιν των Ιταλών επί Κιάφε-Λούζι ευρισκόμενος μετά του Τάγματός του υπέστη τόσοσφοδρόν βομβαρδισμόν και επί τόσας ημέρας επί του βραχώδους αυτού υψώματος ώστε πολλοί στρατιώται

του παρεφρόνησαν ούτος ακλόνητος μετά των ελαχίστων απομεινάντων στρατιωτών του παρέμεινεν εις το ύψωμα και εκράτησεν όχι μόνον κατά τον βομβαρδισμόν αλλά και κατά τας επανειλημμένας εχθρικές επιθέσεις. Τέλος κατά την επίθεσιν του Συν/τος Μετανοχιτώνων προς χάνι Μπαλαμπάν και Μοναστέρο επετέθη ούτος πλευρικώς και συνέβαλεν εις την τελικήν εκμηδένισιν του Συν/τος τούτου συλληφθέντων πολλών αιχμαλώτων και όλου του πολεμικού υλικού των,

Δι'ό προτείνω

Τον Ταγματάρχην Μπαλντούμην όπως προαχθή εις τον ανώτερον βαθμόν επί διακεκριμένην πράξει επί του πεδίου της Μάχης.

Εν Πειραιεί τη 12 Φεβρουαρίου 1945
Ο Τέως Επιτελάρχης του Β' Σώματος Στρατού
ΜΑΧΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Συν/ρχης πεζικού

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γεράσιμος Δ. Γεράσης
Συνταξιούχος Δερματέμπορος
Ολύμπου 24
Τύρναβος
Τ.Κ. 40100